

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2013. július 9.)

Svédország 2013. évi nemzeti reformprogramjáról és Svédország 2012–2016-os időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjának tanácsi véleményezéséről

(2013/C 217/21)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikkének (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾ és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) Az Európai Tanács 2010. március 26-án elfogadta a Bizottság „Európa 2020” elnevezésű, a gazdaságpolitikák fokozott összehangolásán alapuló, a foglalkoztatást és növekedést célzó új stratégia elindításáról szóló javaslatát, amely stratégia azokra a kulcsfontosságú területekre összpontosít, amelyekre intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy javuljanak Európa lehetőségei a fenntartható növekedés és a versenyképesség terén.
- (2) A Tanács 2010. július 13-án elfogadta a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló ajánlást (2010–2014), 2010. október 21-én pedig elfogadta a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló határozatot ⁽³⁾, amelyek együtt alkotják az „integrált iránymutatásokat”. A tagállamok felkérést kaptak, hogy nemzeti gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukban vegyék figyelembe az integrált iránymutatásokat.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

⁽²⁾ HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

⁽³⁾ A tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló, 2013. április 22-i 2013/208/EU tanácsi határozat (HL L 118., 2013.4.30., 21. o.) alapján 2013-ra is érvényben marad.

- (3) A tagállamok állam- és kormányfői 2012. június 29-én elfogadták a Növekedési és Munkahely-teremtési Paktumot, amely koherens keretet teremt a minden lehetséges ösztönzőt, jogi és szakpolitikai eszközt felhasználó tagállami, uniós és euroövezeti tevékenységek számára. Döntöttek a tagállami szinten megvalósítandó intézkedésekről, és kifejezték teljes körű elkötelezettségüket az Európa 2020 stratégia céljainak megvalósítása és az országspecifikus ajánlások végrehajtása iránt.
- (4) A Tanács 2012. július 10-én ajánlást ⁽⁴⁾ fogadott el Svédország 2012. évi nemzeti reformprogramjáról, valamint véleményezte Svédország 2012–2015-ös időszakra vonatkozó konvergenciaprogramját.
- (5) A Bizottság 2012. november 28-án elfogadta az éves növekedési jelentést, amely elindítja a gazdaságpolitikai koordináció 2013. évi európai szemeszterét. A Bizottság továbbá az 1176/2011/EU rendelet alapján 2012. november 28-án elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést, amelyben Svédországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor.
- (6) Az Európai Parlament az 1466/97/EK tanácsi rendelettel összhangban megfelelően részt vett az európai szemeszterben, és 2013. február 7-én elfogadta a 2013. évi éves növekedési jelentés foglalkoztatási és szociális vonatkozásairól szóló állásfoglalást és a 2013. évi éves növekedési jelentéshez való hozzájárulásról szóló állásfoglalást.
- (7) Az Európai Tanács 2013. március 14-én elfogadta a pénzügyi stabilitás, a költségvetési konszolidáció és a növekedést ösztönző intézkedések biztosítására irányuló prioritásokat. Hangsúlyozta, hogy differenciált és növekedésbarát költségvetési konszolidációt kell végrehajtani, helyre kell állítani a gazdaságnak történő hitelnyújtás rendes feltételeit, ösztönözni kell a növekedést és a versenyképességet, kezelni kell a munkanélküliséget és a válság társadalmi következményeit, valamint korszerűsíteni kell a közigazgatást.
- (8) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke értelmében 2013. április 10-én közzétette a Svédországra vonatkozó részletes vizsgálatának eredményeit. A Bizottság elemzése arra enged következtetni, hogy Svédországban makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn, amely nyomon követést és szakpolitikai intézkedéseket igényel. A továbbiakban is figyelemmel kell lenni különösen a magánszektor eladósodottságával és a hitelállomány-leépítéssel kapcsolatos makrogazdasági fejleményekre, a lakáspiacon továbbra is fennálló hiányosságokkal együtt. Noha a folyó fizetési mérleg nagy többlete a nagy hiányokkal ellentétben nem emeli a kockázatot, a Bizottság továbbra is nyomon követi a svédországi folyó fizetési mérleggel kapcsolatos fejleményeket.

⁽⁴⁾ HL C 219., 2012.7.24., 85. o.

- (9) 2013. április 19-én Svédország benyújtotta a 2012–2017 közötti időszakra vonatkozó konvergenciaprogramját és 2013. évi nemzeti reformprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevételére érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (10) A konvergenciaprogramnak az 1466/97/EK rendelet szerinti értékelése alapján a Tanács úgy véli, hogy a programban szereplő költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2013-ra megalapozott. A kormány 2013-ban 1,2 %-os, 2014-ben pedig 2,2 %-os GDP-növekedéssel számol, míg a Bizottság 1,5 %-os és 2,5 %-os növekedést vár. A konvergenciaprogramban körvonalazott költségvetési stratégia célja az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának a svéd költségvetési keretszabályok betartása mellett történő biztosítása, többek között az államháztartás nettó hitelnyújtása terén a GDP 1 %-át kitevő átlagos többlet elérése az üzleti ciklus során. Az államháztartási egyenleg 2011-ben a GDP 0,2 %-át kitevő csekély többletet követően 2012-ben már 0,5 %-os hiányt mutatott. A konvergenciaprogram megerősíti a GDP –1,0 %-ára vonatkozó korábbi középtávú költségvetési célt. A középtávú költségvetési cél összhangban van a Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeivel. A konvergenciaprogram a strukturális államháztartási egyenleg tekintetében – a Bizottság által újraszámolt adatok alapján – azzal számol, hogy a 2012–13-ban tapasztalt mintegy 0,4 %-os csekély mértékű hiány után 2014-ben és azt követően többlet alakul ki. Ezért a középtávú költségvetési cél valószínűleg teljesíthető a programidőszak alatt. A konvergenciaprogramban foglalt információk szerint az államháztartási kiadások növekedési rátája – a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül – 2012-ben és 2013-ban felülmúlja a középtávú potenciális GDP-növekedésre vonatkozó referenciaértéket, de 2014-ben alatta lesz. A költségvetési célkitűzéseket érintő kockázatok korlátozottak, még további 2014. évi expanzív diszkrecionális intézkedések lehetőségének figyelembevételével is. A konvergenciaprogram szerint a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaérték alatt lévő adósságráta az előrejelzések szerint 2013-ban ideiglenesen a GDP 42 %-ára fog emelkedni, de 2015-ben a GDP 40 %-ára esik majd vissza. A Bizottság előrejelzései szerint az adósságráta 2014-ben 39 %-ra fog csökkenni.
- (11) A magánszektor nagyarányú eladósodottsága (2012-ben a GDP 235 %-a) továbbra is aggodalomra ad okot. A háztartásoknak a GDP 80 %-a, illetve a rendelkezésre álló jövedelem nagyjából 170 %-a körül mozgó adósság-állománya csak a közelmúltban stabilizálódott, és – tekintve a hitelállomány további bővülését és a jelzálog-hitelek lassú törlesztési ütemét – nem valószínű, hogy a közeljövőben csökkenni fog. A kamatfizetések jelenlegi levonhatósága az adóból és a csekély mértékű rendszerezített ingatlanadó hozzájárul a svéd ingatlanadózás terén tapasztalható túlzott torzuláshoz, amelynek eredményeképp jelentős adósságok keletkeznek. Ezenfelül az új beruházásokra fordított tőke és a lakáscélú hitelek marginális effektív adókulcsa közötti viszonylag nagy különbség miatt a társaságoknál továbbra is jellemző lesz az adósságfinanszírozás túlsúlya. Svédország a közelmúltban korlátozta a csoporton belüli kamatköltségeket, de nem rendelkezik átfogó rendszerrel az adósság-saját-tőke adókülönbségeinek ellentételezésére. A GDP 149 %-át kitevő vállalati hitelek továbbra is jelentősek.
- (12) Jóllehet a svéd lakáspiac a közelmúltban stabilnak mutatkozott, előfordulhat, hogy a későbbiekben az instabilitás forrása lesz. A kínálati oldalt illetően a svéd lakáspiacot bizonyos hiányosságok jellemzik, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy megemelkedjenek a lakások és az kedvezőtlen bezáródási hatást vált ki. A svéd építőipari befektetések a többi skandináv ország befektetéseihez csupán felét teszik ki, a GDP és a népesség arányában egyaránt. Jelenleg a hosszasan, önkormányzati hivatali eljárások miatt egy új projekt beindítása gyakran több évet vesz igénybe. E folyamatok ésszerűsítése fokozná a lakáskínálat rugalmasságát, előmozdítaná a versenyt az építőiparban és csökkentené az építési költségeket. További reformok szükségesek a béleti díjak meghatározásának rendszerében annak érdekében, hogy a piaci szereplők megfelelő áron alakíthassák ki a bérlemények optimális kínálatát. A lakáspiac elégtelenségeinek kezelése valószínűleg elősegíti majd a háztartások adósságszintjének csökkentését, mivel ezek szorosan összefüggnek.
- (13) Svédországban a munkanélküliségi ráta a fiatalok, a migráns háttérrel rendelkezők és az alacsony képzettségű munkavállalók körében általában messze a munkaképes korú népesség többi részénél tapasztalható arány és az uniós átlag felett marad. E probléma megoldására Svédország számos új intézkedést tett. A migráns háttérrel rendelkező munkaerőpiacra történő bevonását célzó intézkedések kezdeti eredményeként a munkanélküliségi ráta csökkent, de további erőfeszítésekre van szükség a közöttük és a népesség többi része közötti különbségek visszaszorítása érdekében. A fiatalok eddig nem részesültek számottevően az említett intézkedések előnyeiből. Számos ígéretes intézkedés született vagy van folyamatban; többek között olyan, a munkaerőpiacra történő bevezetésre vonatkozó megállapodások, amelyek teljesen független szociális partnerek által köttetnek a svéd bérmegállapítási modell alapján. A tanulószervezeti gyakorlati képzések és a munkahelyi környezetben történő szakképzés egyéb típusainak megszilárdítására irányuló erőfeszítések is teljes mértékben relevánsak, de a kívánt hatás elérése érdekében még ambiciózusabbnak kell lenniük. További előrelépésre lenne mód a foglalkoztatásvédelmi jogszabályok felülvizsgálata és a fiatalokra vonatkozó munkahelyi garanciák előnyeinek kihasználása révén. Az általános állami támogatások helyett a leginkább rászorulóakra irányuló, konkrétabb intézkedéseket kellene előtérbe helyezni. A svéd munkahelyi garanciák keretében az Állami Foglalkoztatási Szolgálaton keresztül munkát kereső és legalább 90 napja munkanélküli fiatalok számára célzott szolgáltatásokat nyújtanak, hogy elősegítsék esélyeik javítását a kívánt munkahely megtalálása és az oktatási lehetőségek terén. A garanciák jelenleg azonban kevésbé hatékonyan célozzák meg azon fiatalokat, akik nem vesznek részt az oktatásban vagy a képzésben, illetve nincsenek bejelentve az Állami Foglalkoztatási Szolgálatnál. A 2012. évi ajánlással összhangban Svédország tanulmányt készített az éttermek és vendéglátó-ipari szolgáltatások esetében alkalmazott csökkentett héa kulcsnak az árakra, munkabérekre és a

fiatalok foglalkoztatására gyakorolt hatásának felülvizsgálatáról, amelynek előzetes eredményei 2014 januárjában, végkövetkeztetései pedig 2016-ban születnek meg. E felülvizsgálat lényeges lesz, tekintve ezen intézkedés költséghatékonysága kapcsán felmerült aggályokat.

- (14) Az európai szemeszterrel összefüggésben a Bizottság elvégezte Svédország gazdaságpolitikájának átfogó elemzését, értékelte a konvergenciaprogramot és a nemzeti reformprogramot, és részletes vizsgálatot végzett. Figyelembe vette nemcsak a programok Svédország fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy azok megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Európai Unió átfogó gazdasági kormányzását uniós szempontoknak a jövőbeli nemzeti döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni. A Bizottságnak az európai szemeszter keretében megfogalmazott ajánlásait az alábbi 1–4. ajánlás tükrözi.
- (15) A Tanács ezen értékelés fényében megvizsgálta a konvergenciaprogramot, és arról alkotott véleményét ⁽¹⁾ különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi,
- (16) A Bizottság részletes vizsgálata és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a nemzeti reformprogramot és a konvergenciaprogramot. Az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásait különösen az alábbi 2. és 3. ajánlás tükrözi,

AJÁNLJA, hogy Svédország a 2013–2014-es időszakban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Hajtsa végre a szükséges intézkedéseket a növekedést elősegítő költségvetési politika folytatása érdekében és őrizze meg szilárd költségvetési pozícióját, biztosítva a középtávú költségvetési célnak való megfelelést a programidőszakban.

2. Továbbra is kezelje a magánszektor eladósodottságával kapcsolatos kockázatokat a túlzott adókedvezmények csökkentése révén a lakáspiaci adózás terén azáltal, hogy fokozatosan megszünteti a jelzáloghitelekre vonatkozó kamatfizetések adóból történő levonhatóságát vagy/és növeli az ingatlanadót. Tegyen további intézkedéseket az óvatos hitelezés ösztönzése érdekében a jelzáloghitelek törlesztését előmozdító intézkedések révén. Csökkentse tovább a társasági adók terén bekövetkezett torzulások mértékét.
3. Javítsa a lakáspiaci hatékonyságát a bérleti díjak meghatározási rendszere további reformjainak megszüntetése, valamint a lakók és a lakástulajdonosok közötti szerződési szabadság biztosítása révén. Mozdítsa elő a fokozott versenyt az építőiparban és vizsgálja felül a tervezési, övezetkialakítási és jóváhagyási eljárásokat a célból, hogy fokozódjék az átláthatóság, lerövidüljenek az átfutási időtartamok és csökkenjenek az építőipari vállalkozások piacra lépését gátló korlátok.
4. Szigorúbb és célzottabb intézkedések révén erősítse meg az alacsony képzettségű fiatal munkavállalók és a migráns háttérrel rendelkezők munkaerőpiacra történő bevonását foglalkoztathatóságuk és az e csoport iránti munkaerő-piaci kereslet javítása érdekében. Fokozza a képzésből a munkába való átmenet elősegítésére irányuló erőfeszítéseket, egyebek mellett a munkahelyi környezetben történő tanulás, a tanulószerveződéses gyakorlati képzések vagy a foglalkoztatást és az oktatást összekapcsoló egyéb szerződésfajták szélesebb körű alkalmazása révén. Valósítsa meg az ifjúsági garanciát, hogy az kiterjedjen az oktatásban vagy képzésben nem részesülő fiatalokra is. Fejezze be a munkahelyteremtés támogatása tekintetében az éttermek és vendéglátó-ipari szolgáltatások esetében jelenleg alkalmazott csökkentett héakulcs hatékonyságának felülvizsgálatát és vonja le a következtetéseket.

Kelt Brüsszelben, 2013. július 9-én.

a Tanács részéről
az elnök
R. ŠADŽIUS

⁽¹⁾ Az 1466/97/EK rendelet 9. cikkének (2) bekezdése értelmében.